

ВОЛОНТЕРСТВО В ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ЯК ВИМОГА ЧАСУ

*Цінність благодіяння вимірюється не грошима,
а добротністю людини...*

Саме ці слова в минулому, сучасному й майбутньому є інтенцією для нас, для українців, які споконвіків відчували потребу в милосерді і благодійності, захисті нужденного і хворого, малої дитини і літньої людини.

Волонтерство – це вид благодійної діяльності, що вимагає від людини особливої пожертви – її часу та особистої участі. Як добровільний безкорисливий труд, волонтерська діяльність являє собою один із найяскравіших феноменів людської цивілізації, невинної еволюції розвитку людського духу.

Опитування українців 2014 р. засвідчило, що майже 1/3 населення займаються волонтерством. Цьогоріч 68,9% їхніх пожертвувальних спрямовувалися на підтримку військових зони АТО, хворих дітей, біженців. Такий “вибух” організованої приватної волонтерської діяльності є проявом “глобальної суспільно-соціальної революції”, пов’язаної з активним формуванням громадянської свідомості, зростанням самовизначення і самореалізації особистості в сучасному світі. Тож, виховання милосердя, кордоцентризму, підготовка молоді до волонтерської діяльності як фактору формування громадянської позиції у складний для України час гостро постають у сучасних умовах.

Актуальність розглядуваної проблеми підкреслюється низкою суперечностей, між:

- зростанням активної громадянської позиції суспільства та окремими проявами серед молоді соціальної безвідповідальності, апатії й нігілізму;

- прагненням української спільноти до динамічних інтеграційних процесів, входження у європейський простір та недостатнім рівнем суспільного визнання волонтерської діяльності як важливого атрибута цивілізованої демократичної країни;

- необхідністю зміцнення духовно-моральної природи волонтерства, його опертя на людиноцентристські життєві позиції та надмірною комерціалізацією і “прагматизацією” сучасного життя, що загрожує проявами бездуховності, меркантильності, жорстокості;

- активними демократичними і правовими процесами в країні та потребою удосконалення юридично-правової бази благодійності.

Волонтерство (від лат. voluntarius – “добровільно”) [1] – це добровільна діяльність на благо широкої громадськості, що не передбачає грошової винагороди. Згідно із Загальною декларацією волонтерів, прийнятою на II Конгресі Міжнародної Асоціації Волонтерів 14 вересня 1990 р. в Парижі, волонтерська діяльність розглядається

як один із інструментів соціального, культурного, економічного розвитку країни; у документі підкреслюється, що волонтерство – це добровільний вибір, який відображає особистісні погляди і переконання людини. Відповідно до Закону України “Про волонтерську діяльність” [2, ст. 435], “волонтерство – це добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання відповідної допомоги” [там само].

Отже, *волонтерство*, ідеологічною основою якого є добровільність, безкорисливість, милосердність, співчутливість, солідарність, відповідальність, розглядаємо як один із видів благодійної діяльності, що не вимагає від особи (волонтера) фінансових пожертв, а базується переважно на використанні його часу і навичок, які надаються на безоплатній основі. Волонтерство не має вікових, статевих, релігійних, етнічних, політичних і географічних обмежень. А отже – брати участь у волонтерській діяльності може кожний.

Вруслі заявленої теми, *волонтерство в діяльності вищих навчальних закладів* розглядаємо у двох значеннях: тактичному і стратегічному. Перше значення волонтерства розкривається через надання безпосередньої допомоги нужденним у формі офіційного надання послуг, безкоштовного виконання робіт, збору речей, ліків, обладнання та інших форм громадської участі.

Стратегічна роль волонтерства у вищих навчальних закладах, зокрема педагогічних, дозволяє його усвідомити: по-перше, як невід’ємний складник виховної роботи, фактор виховання національної свідомості і патріотизму студентства, формування його соціальної відповідальності та обов’язку; по-друге, як важливий засіб зміцнення активної громадянської позиції та критерій її сформованості; по-третє, як один із шляхів розвитку і популяризації волонтерського руху в молодіжному середовищі; просування іміджу благодійності в країні; й, по-четверте, як засіб фахової підготовки педагогічних кадрів з метою культивування добра, миру і щиросердності серед людей; побудови справедливого і гуманного суспільства, його соціального, культурного та економічного розвитку.

Практика засвідчує, що на сьогодні існують різні форми організації волонтерства у вишах. Це – *Волонтерський клуб* Волинського державного університету імені Лесі Українки, *Центр соціальної ініціативи і волонтерства* Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, *Волонтерський загін “Сова”* Луганського національного університету імені Тараса Шевченка; заходи волонтерського спрямування здійснює *Спудейське братство* при Національному університеті “Києво-Могилянська академія”, *Спілка студентів та молоді* при Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди та ін.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка не стоїть осторонь прогресивних тенденцій. Як університетська організація, довгий час у виші працював *Волонтерський*

загін “АКОРД” – активне Короленківське об’єднання – Рука Допомоги, з травня 2013 р. у зв’язку із розширенням повноважень студентського самоврядування й понині, працює *Волонтерський сектор Студентської ради*.

Метою цієї структури є насамперед допомога соціально вразливим категоріям дітей та молоді – дітям із малозабезпечених та незабезпечених родин, дітям-сиротам, напівсиротам, інвалідам, хворим; а в умовах загостреної військово-політичної обстановки в країні – це допомога і підтримка воїнів зони антитерористичної операції.

У рамках зазначеного, упродовж 2014-2015 н. р. волонтерський сектором студентської ради було проведеного численну кількість благодійних заходів: *благодійні бали* “Живи добром – твори дива”, “Допомоги так легко”; *благодійні акції* “Збери макулатуру – врятуй життя солдату”, “Зроби світ кольоровим” до дня святого Миколая, “Студенти – дітям”, “Тепло студентських сердець”; *благодійні концерти*, зокрема концерт по збору коштів для Анастасії Колодяжної, благодійний звітний концерт “Ми разом”; *благодійні фотовиставки, аукціони, ярмарки* тощо.

Періодично проводилися благодійні збори коштів, зокрема для лікування випускника ПНПУ імені В. Г. Короленка Олександра Коби, який постраждав у зоні АТО; придбання спорядження для викладача кафедри теорії і методики основ викладання спортивних дисциплін Олександра Кречетова; підтримки сімей загиблих на Майдані Незалежності; для спорудження пам’ятника Т. Г. Шевченку в с. Абазівка тощо. За кошти, зібрані студентською радою (упродовж 2014-2015 н.р. це приблизно 30 тис. грн.) було придбано медичне обладнання, ліки для полтавського військового шпиталю, військова форма для постраждалого бійця зони АТО, організовано плетіння маскувальної сітки для БТР. Значна кількість студентів брала участь у наданні донорської допомоги пораненим бійцям.

І це не повний перелік добрих справ Волонтерського сектору студентської ради.

Отже, ми переконані в тому, що волонтерство в діяльності вищих навчальних закладів є вимогою часу і нерозривно пов’язано із вихованням нової генерації молоді – патріотів України, людей духовно багатих, відповідальних, справедливих, гуманних! Тож продовжуємо кращі традиції милосердя й благодіяння українського народу, поєднані з прогресивними тенденціями волонтерства світових та європейських країн.

Список використаної літератури

1. Закон України “Про волонтерську діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 42. – Ст. 435.
2. Словари и енциклопедии на Академике. Волонтерство. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://dic.academic.ru/searchall.php?SWord волонтерство> (дата звернення: 20.03.2015). – Назва з екрана.